

VDN – ZABEZPEČENÍ OBJEKTU

SO 02 – ČESLE

VÝPOČET VZDUTÍ

Vypracoval: Ing. J. Jirásek
Datum: 07/2019, aktualizace 08/2019

OBSAH

1. ÚVOD.....	1
2. ČESLE	1
3. VÝPOČET VÝŠKY HLADINY V KORYTĚ POD VÝVAREM (LIMNIGRAF NECHRANICE).....	2
a) odtok od MVE ve výši $2 \times 16 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$	3
b) odtok od spodních výpustí ve výši $1 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$	4
c) odtok od spodních výpustí ve výši $2 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$	4
4. STANOVENÍ VÝŠKY HLADINY A PRŮŘEZOVÉ RYCHLOSTI V ODPADNÍ ŠTOLE	5
a) odtok od MVE ve výši $2 \times 16 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$	6
b) odtok od spodních výpustí ve výši $1 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$	6
c) odtok od spodních výpustí ve výši $2 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$	7
5. VÝPOČET VÝŠKY VZDUTÍ HLADINY.....	8
5.1 Hydraulické ztráty od česlic.....	8
5.2 Hydraulické ztráty od podélné výztuhy.....	8
5.3 Celková hydraulická ztráta	9
6. SOUHRN.....	9

1. ÚVOD

Předmětem hydrotechnických výpočtů je stanovení výšky vzdutí v odpadní štolě VD Nechanice způsobené instalací nově navržených česlí na výtoku ze štoly.

Původní posouzení vlivu česlí na výšku hladiny v odpadní štolě při průtoku $32 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ bylo po konzultaci s Odborem vodohospodářského dispečinku Povodí Ohře, s.p., rozšířeno o dvě situace. Nově jsou posuzovány tyto stavy:

- a) odtok od MVE ve výši $2 \times 16 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, celkem $32 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, odtok od obou výpustí celou štolou
- b) odtok od spodních výpustí ve výši $1 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, odtok od jedné výpusti jednou polovinou štoly
- c) odtok od spodních výpustí ve výši $2 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, celkem $90 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, odtok od obou výpustí celou štolou

Výpočet vzdutí se odvíjí od výšky hladiny v korytě v profilu limnigrafu pod vývarem a jí způsobeným zatopením štoly při uvedených průtocích. Výška hladiny v korytě, resp. zatopení štoly, je dolní okrajovou podmínkou výpočtu. Zjištěná výška hladiny v korytě je promítnuta do odpadní štoly pro stanovení průřezové rychlosti v profilu česlí, která je vstupní hodnotou pro výpočet vzdutí.

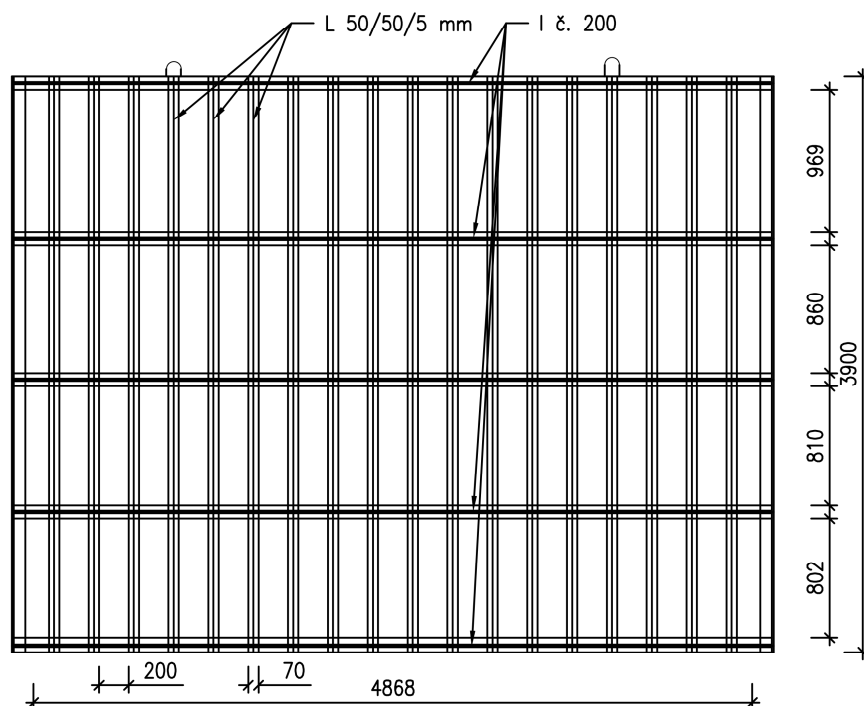
Podkladem pro výpočet byly podélný a příčný řez odpadní štolou, příčný řez korytem v profilu limnigrafu Nechanice, výkres česlí, statický posudek a fotodokumentace.

2. ČESLE

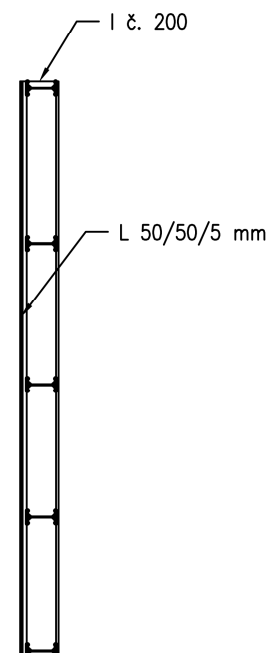
Nosnou konstrukci česlí tvoří vodorovné ocelové nosníky I č. 200, k nimž jsou přivařeny svislé prvky česlí úhelníky 50/50/5 mm. Vodorovné nosníky I č. 200 jsou přivařeny ke svislým nosníkům U č. 260. Česle budou zasunuty do stávající svislé drážky 300x200 mm olemované úhelníky 120/120/10 mm. Nosné ocelové konstrukce česlí jsou navrženy na tlak vody na celou plochu česlí.

ČESLE

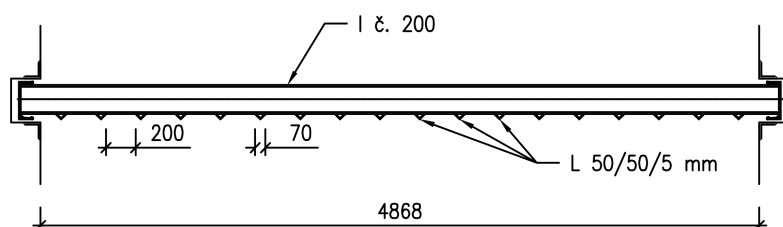
POHLED

PŘÍČNÝ ŘEZ

PŮDORYS

Obr. 1 – Detail česlí.

3. VÝPOČET VÝŠKY HLADINY V KORYTĚ POD VÝVAREM (LIMNIGRAF NECHRANICE)

Výpočet výšky hladiny byl proveden pomocí rovnice kontinuity a Chézyho rovnice s rychlostním součinitelem dle Manninga. Výpočet je postupně proveden pro jednotlivé odtoky (stavy).

Rovnice kontinuity a Chézyho rovnice

$$Q = v \cdot S$$

$$v = C \cdot \sqrt{R \cdot i_0}$$

$$C = \frac{1}{n} \cdot R^{1/6}$$

kde: Q je průtok vody ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)
 S – průtočná plocha (m^2)
 v – průřezová rychlost ($\text{m} \cdot \text{s}^{-1}$)
 C – rychlostní součinitel ($\text{m}^{1/2} \cdot \text{s}^{-1}$)
 R – hydraulický poloměr (m)
 i_0 – sklon dna (-)
 n – Manningův drsnostní součinitel ($\text{m}^{-1/3} \cdot \text{s}$)

a) odtok od MVE ve výši $2 \times 16 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

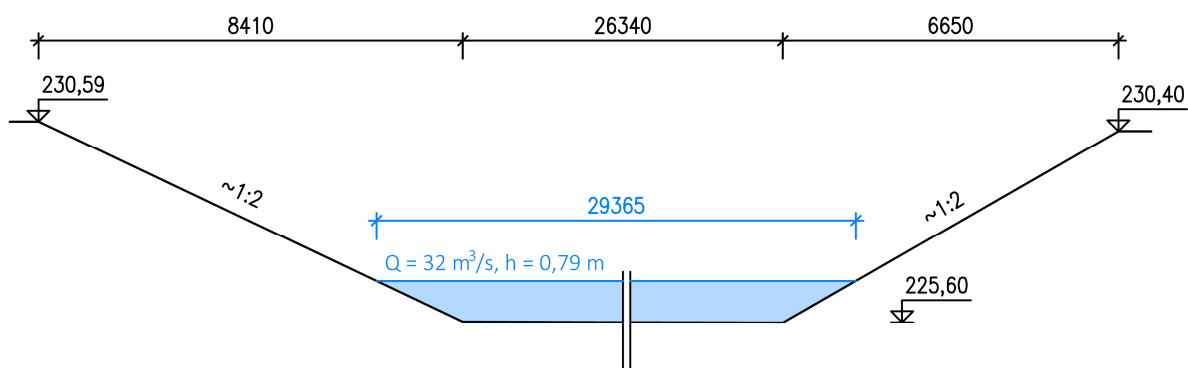
Vstupní parametry

- šířka dna 26,30 m
- sklon L břehu 1:m 2,10
- sklon P břehu 1:m 1,75
- sklon dna 0,001 (-)
- drsnostní součinitel n 0,018 ($\text{m}^{-1/3} \cdot \text{s}$)
- průtok $32,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

Výpočet je tabelárně sestaven v následující tabulce:

h (m)	B (m)	S (m²)	O (m)	R (m)	C (m^{1/2}·s⁻¹)	Fr (-)	v (m·s⁻¹)	Q (m³·s⁻¹)	
0.500	28.269	14.134	28.514	0.496	49.423	0.480	1.100	15.552	
0.600	28.655	16.961	28.949	0.586	50.820	0.489	1.230	20.864	
0.700	29.040	19.788	29.384	0.673	52.013	0.497	1.350	26.709	
0.800	29.426	22.615	29.819	0.758	53.053	0.503	1.461	33.042	
0.784	29.365	22.164	29.749	0.745	52.896	0.503	1.444	32.001	shoda

LIMNIGRAF NECHRANICE

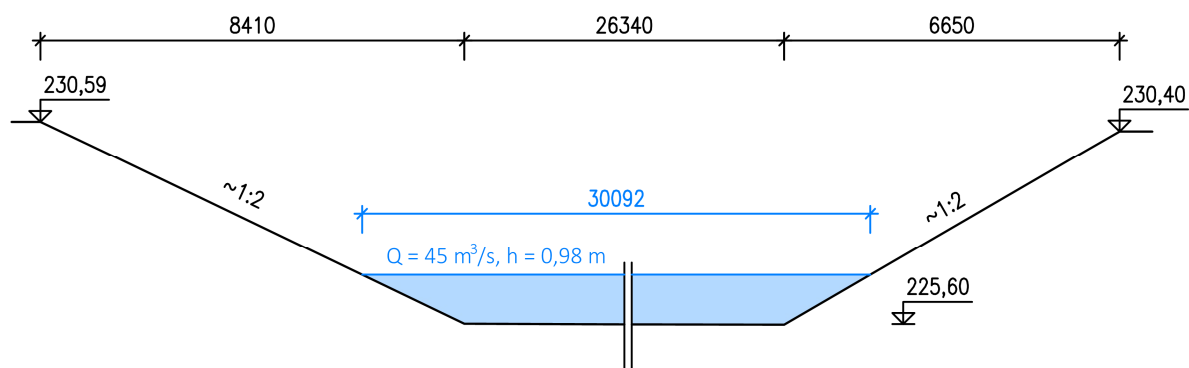
Obr. 2 – Výška hladiny v profilu limnigrafu při průtoku $32 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

b) odtok od spodních výpustí ve výši $1 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ **Vstupní parametry**

- šířka dna 26,30 m
- sklon L břehu 1:m 2,10
- sklon P břehu 1:m 1,75
- sklon dna 0,001 (-)
- drsnostní součinitel n 0,018 ($\text{m}^{-1/3} \cdot \text{s}$)
- průtok $45,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

Výpočet je tabelárně sestaven v následující tabulce:

h (m)	B (m)	S (m^2)	O (m)	R (m)	C ($\text{m}^{1/2} \cdot \text{s}^{-1}$)	Fr (-)	v ($\text{m} \cdot \text{s}^{-1}$)	Q ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)	
0.700	29.040	19.788	29.384	0.673	52.013	0.497	1.350	26.709	
0.800	29.426	22.615	29.819	0.758	53.053	0.503	1.461	33.042	
0.900	29.812	25.442	30.254	0.841	53.975	0.508	1.565	39.822	
1.000	30.198	28.269	30.689	0.921	54.800	0.513	1.663	47.017	
0.973	30.092	27.492	30.569	0.899	54.582	0.512	1.637	45.000	shoda

LIMNIGRAF NECHRANICE

Obr. 3 – Výška hladiny v profilu limnigrafu při průtoku $45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

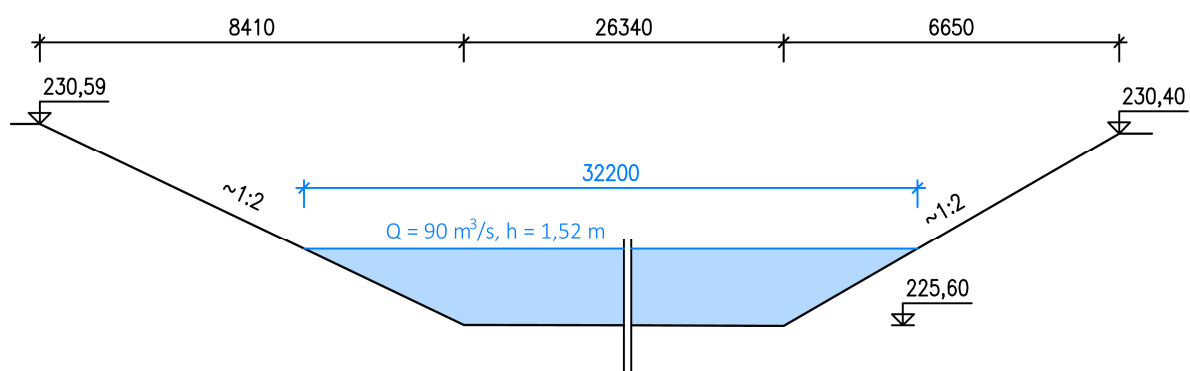
c) odtok od spodních výpustí ve výši $2 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$ **Vstupní parametry**

- šířka dna 26,30 m
- sklon L břehu 1:m 2,10
- sklon P břehu 1:m 1,75
- sklon dna 0,001 (-)
- drsnostní součinitel n 0,018 ($\text{m}^{-1/3} \cdot \text{s}$)
- průtok $90,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

Výpočet je tabelárně sestaven v následující tabulce:

h (m)	B (m)	S (m ²)	O (m)	R (m)	C (m ^{1/2} .s ⁻¹)	Fr (-)	v (m.s ⁻¹)	Q (m ³ .s ⁻¹)	
1.300	31.355	36.750	31.993	1.149	56.854	0.521	1.927	70.814	
1.400	31.741	39.576	32.428	1.220	57.431	0.523	2.006	79.402	
1.500	32.127	42.403	32.863	1.290	57.966	0.524	2.082	88.291	
1.600	32.512	45.230	33.298	1.358	58.465	0.525	2.155	97.460	
1.519	32.200	42.940	32.945	1.303	58.064	0.524	2.096	90.013	shoda

LIMNIGRAF NECHRANICE

Obr. 4 – Výška hladiny v profilu limnigrafu při průtoku 90 m³.s⁻¹.

4. STANOVENÍ VÝŠKY HLADINY A PRŮŘEZOVÉ RYCHLOSTI V ODPADNÍ ŠTOLE

Výška hladiny byla stanovena promítnutím hladiny vypočtené v předchozím kroku do profilu odpadní štol. Průřezová rychlost byla vypočtena pomocí upravené rovnice kontinuity.

$$Q = v \cdot S \Rightarrow v = \frac{Q}{S}$$

kde: Q je průtok vody (m³.s⁻¹)

S – průtočná plocha (m²)

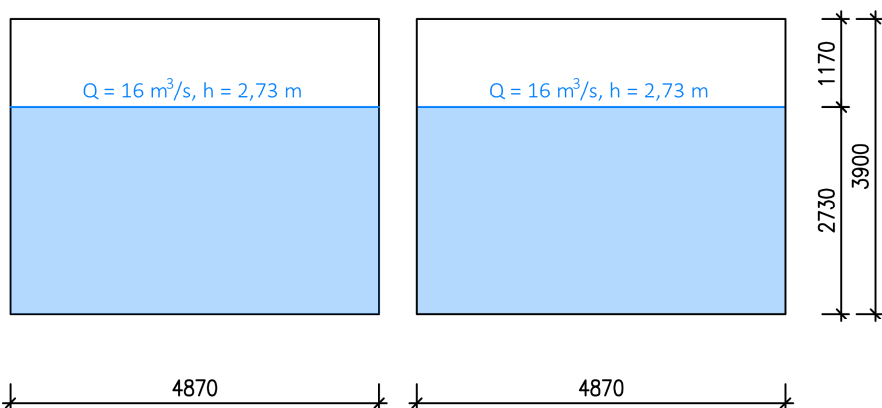
v – průřezová rychlost (m.s⁻¹)

a) odtok od MVE ve výši 2x 16 m³.s⁻¹

ODPADNÍ ŠTOLA

LEVÁ POLOVINA

PRAVÁ POLOVINA

Obr. 5 – Odpadní štola v místě instalace česlí s promítnutou hladinou při průtoku 2x 16 m³.s⁻¹.

PRŮŘEZOVÁ RYCHLOST

Vstupní parametry

- šířka štoly 4,87 m
- výška hladiny 2,73 m
- průtok 16,00 m³.s⁻¹

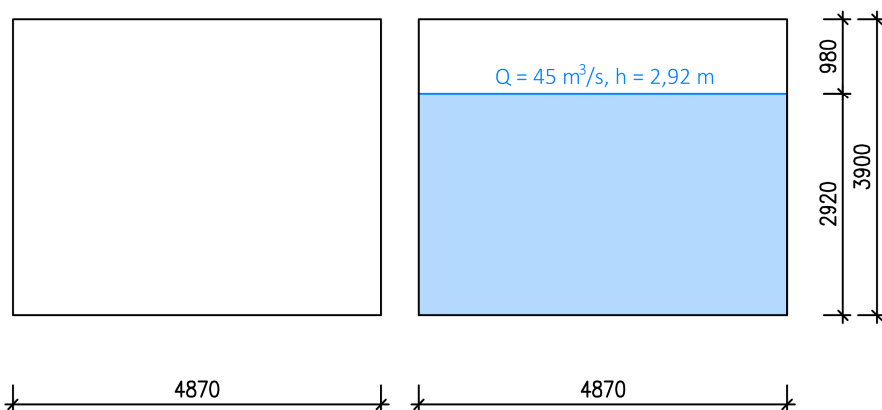
$$v = \frac{Q}{S} = \frac{16}{4,87 \cdot 2,73} = 1,20 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$$

b) odtok od spodních výpustí ve výši 1x 45 m³.s⁻¹

ODPADNÍ ŠTOLA

LEVÁ POLOVINA

PRAVÁ POLOVINA

Obr. 6 – Odpadní štola v místě instalace česlí s promítnutou hladinou při průtoku 1x 45 m³.s⁻¹.

PRŮŘEZOVÁ RYCHLOST

Vstupní parametry

- šířka štoly 4,87 m
- výška hladiny 2,92 m
- průtok $45,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

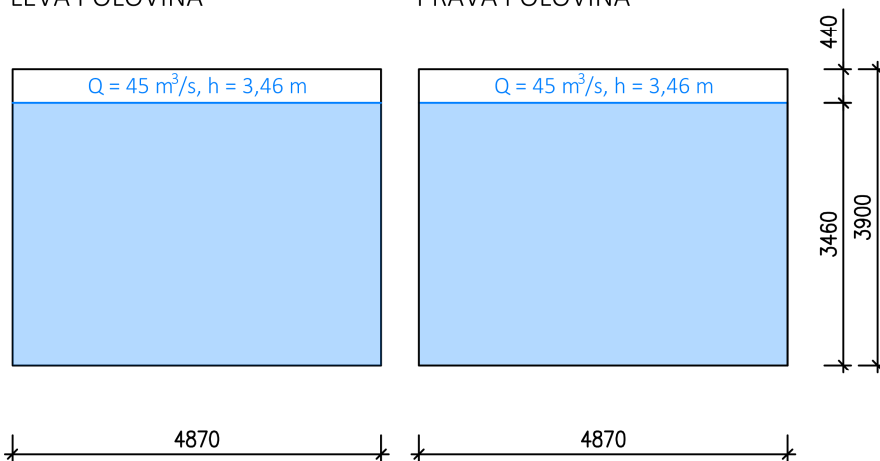
$$v = \frac{Q}{S} = \frac{45}{4,87 \cdot 2,92} = 3,16 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$$

c) odtok od spodních výpustí ve výši $2 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

ODPADNÍ ŠTOLA

LEVÁ POLOVINA

PRAVÁ POLOVINA

Obr. 7 – Odpadní štola v místě instalace česlí s promítnutou hladinou při průtoku $2 \times 45 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

PRŮŘEZOVÁ RYCHLOST

Vstupní parametry

- šířka štoly 4,87 m
- výška hladiny 3,46 m
- průtok $45,00 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$

$$v = \frac{Q}{S} = \frac{45}{4,87 \cdot 3,46} = 2,67 \text{ m} \cdot \text{s}^{-1}$$

5. VÝPOČET VÝŠKY VZDUTÍ HLADINY

Výpočet celkové hydraulické ztráty způsobené vložením česlí do průtočného profilu je omezen na výpočet ztráty česlicemi a podélnými výztuhami. Ztráty způsobené rozdílnými rozměry vtoku na česle, výskytem dnového prahu, norné stěny a podpěrných prvků nejsou uvažovány. Naopak je přihlédnuto k podélným výztuhám, vodorovným nosníkům, l č. 200. Ztráta od těchto prvků konstrukce je zahrnuta do celkové ztráty.

Výpočet je proveden dle vzorce Kirschnera

$$h_{zc} = \beta \cdot \left(\frac{S}{b}\right)^{\frac{4}{3}} \cdot \frac{v_0^2}{2 \cdot g}$$

kde: h_{zc} jsou hydraulické ztráty v česlích (m)

β – tvarový součinitel obtékání česlic (-), zvoleny hodnoty 2,05 a 2,42

S – vnější průměr česlic (m)

b – světlá vzdálenost mezi česlicemi (m)

v_0 – střední rychlost v profilu česlí (m.s⁻¹)

5.1 Hydraulické ztráty od česlic

Vstupní parametry:

- β 2,05
- S 0,07 m
- b 0,20 m
- v_0 dle posuzovaného stavu

Tabelárně sestavené výsledky:

Posuzovaný stav/průtok	β (-)	S (m)	b (m)	v_0 (m.s ⁻¹)	h_{zc} (m)
odtok od MVE 2x 16 m ³ .s ⁻¹	2.05	0.07	0.20	1.20	0.037
odtok od spodních výpustí 1x 45 m ³ .s ⁻¹				3.16	0.257
odtok od spodních výpustí 2x 45 m ³ .s ⁻²				2.67	0.184

5.2 Hydraulické ztráty od podélné výztuhy

Vstupní parametry:

- β 2,42
- S 0,09 m
- b 0,80 m
- v_0 dle posuzovaného stavu

Tabelárně sestavené výsledky:

Posuzovaný stav/průtok	β (-)	S (m)	b (m)	v_0 (m.s ⁻¹)	h_{zp} (m)
odtok od MVE 2x 16 m ³ .s ⁻¹	2.42	0.09	0.80	1.20	0.010
odtok od spodních výpustí 1x 45 m ³ .s ⁻¹				3.16	0.067
odtok od spodních výpustí 2x 45 m ³ .s ⁻²				2.67	0.048

5.3 Celková hydraulická ztráta

Celková ztráta je dána součtem ztráty od česlic a podélnými výztuhami.

$$h_{zcp} = h_{zc} + h_{zp}$$

Tabelárně sestavené výsledky:

Posuzovaný stav/průtok	h_{zc}	h_{zp}	h_{zcp}
	(m)		
odtok od MVE 2x 16 m ³ .s ⁻¹	0.037	0.010	0.047
odtok od spodních výpustí 1x 45 m ³ .s ⁻¹	0.257	0.067	0.324
odtok od spodních výpustí 2x 45 m ³ .s ⁻²	0.184	0.048	0.231

6. SOUHRN

Po posouzení zadaných stavů provedl zhotovitel posudku ještě výpočty pro plnou kapacitu spodních výpustí při hladině zásobního prostoru, a to odtok od spodních výpustí ve výši 1x 50,7 m³.s⁻¹ realizovaný polovinou odpadní štolou a 2x 50,7 m³.s⁻¹ realizovaný celou štolou. Dle dostupných informací se jedná o teoretickou hodnotu, která prakticky není dosahována. Podrobný výpočet již není uváděn. Z posuzovaných stavů je nejnepříznivější situace, kdy spodními výpustmi odtéká 2x 45 m³.s⁻¹ a 2x 50,7 m³.s⁻¹. Při těchto scénářích dochází k největšímu snížení volné výšky mezi hladinou a stropem štolou, viz následující tabulka.

Posuzovaný stav/průtok	LG Nechanice		Odpadní štola			
	Celkový průtok (m ³ .s ⁻¹)	Výška hladiny	Výška hladiny	Volná výška	Celková ztráta	Volná výška*
odtok od MVE 2x 16 m ³ .s ⁻¹	32.0	0.79	2.73	1.17	0.05	1.12
odtok od spodních výpustí 1x 45 m ³ .s ⁻¹	45.0	0.98	2.92	0.98	0.33	0.65
odtok od spodních výpustí 2x 45 m ³ .s ⁻²	90.0	1.52	3.46	0.44	0.24	0.20
odtok od spodních výpustí 1x 50.7 m ³ .s ⁻²	50.7	1.05	2.99	0.91	0.40	0.51
odtok od spodních výpustí 2x 50.7 m ³ .s ⁻²	101.4	1.64	3.58	0.32	0.28	0.04

Volná výška v tabulce označuje vzdálenost mezi hladinou a stropem štolou; volná výška označená * představuje vzdálenost po odečtení celkové hydraulické ztráty.